

Monumentnummer*: 525879

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82832/124

Woonplaats* Tilburg
Gemeente* Tilburg
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam Tilburg
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Tilburg
Sectie* P
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 6711

Omschrijving**

Inleiding.

Het Neogotische GRAFMONUMENT voor W.P.A. Mutsaers op de katholieke begraafplaats aan de Bredaseweg werd in 1908 vervaardigd door de Bossche beeldhouwer M. van Bokhoven (1852-1929). W.P.A. Mutsaers (1833-1907) was textielabrikant en werd in 1868 gekozen tot lid van de Provinciale Staten. In 1874 werd hij lid van Gedeputeerde Staten waarna hij in 1889 lid werd van de Tweede Kamer. Van 1901 tot 1907 was hij burgemeester van Tilburg.

Omschrijving.

Grafmonument bestaande uit een tombe en een van rijk beeldhouwwerk voorziene opstand. Het grafmonument bestaat uit een op een hardstenen tombe geplaatste, schuin oplopende zerk met geprofileerde rand. Op de zerk, gedeeld in twee velden, aan de linkerzijde het opschrift 'De H Ed gestr. heer / Wilhelmus Petrus / Adrianus Mutsaers / Burgemr van Tilburg / Lid der provinciale e / oud lid der Gedeput. / Staten v N Brab en / Tweede Kam Stn Gen / Pres vd bijz raad der / ver St. Vincentius a / Paulo lid van het / kerkbest par Heike / ridder Ned. Leeuw / Command Pius orde / geheim kamerheer met / kap en degen van Z.H. geb. .. aug. 1833 Tilburg 14 feb 1907'. Op het veld aan de rechterzijde het opschrift 'Mevrouw / Maria Francisca Jacoba Smits / echtgent van W.P.A. / Mutsaers wed v wijle / Aloys F.J. Bogaers / mede opr e 1ste preste / d St. Elisabeths Vereen / Tilburg lid d derde / orde v St. Franciscus / bestuurslid der

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ver / van het H. Sacrament / versierd door ZH m / het eere kruis in goud / pro Eccī et Pontif / geb. Breda 28 (/) feb 1840 / Tilburg .. oct 1906'1. Aan het hoofdeinde van de zerk staat een rechthoekige hardstenen sokkel met geprofileerde rand. Op de sokkel een beeldhouwde opstand. Het materiaal waaruit het beeldhouwwerk is vervaardigd is Franse kalksteen, dan wel kunststeen. De beeldhouwde opstand bestaat uit een ingezwenkte basis met aan beide zijden liggende fasces (roedenbundels). Deze fasces komen ook voor op het familiewapen. Op deze basis een rechthoekige opbouw met driezijdige uiteinden met op de voorzijde het wapenschild van de familie Mutsaers (drie roedenbundels op veld met keper) omgeven door een lauwerkrans. Aan de onderzijde van de lauwerkrans hangen beeldhouwde onderscheidingen, waaronder een pauselijke. Op de hoeken van de opstand twee beelden, geplaatst op met bladornament gesierde consoles. Aan de linkerkant de H. Elisabeth van Thüringen, gekroond met in de handen een bos rozen, rechts de H. Vincentius a Paulo met op de linkerarm het Christuskind. De opbouw wordt bekroond door een geprofileerde dekplaat waarop een Keltisch kruis op samengestelde voet met onder andere florale reliëfs. Op de kruising het XP-monogram, op de uiteinden van de armen een floraal motief in vierkant. Op de cirkel die de kruising omgeeft het opschrift 'PER / CRUCE / AD / LEGEM'. Rechts op de sokkel de in een kader gebeitelde signatuur 'M. van Bokhoven & Zn / 's-Bosch. 12-2-1908'. Het graf wordt omgeven door een opstaande hardstenen band ingevuld met grint. Eertijds vormde deze band de basis voor een nu verdwenen smeedijzeren hek tussen geprofileerde hoekpalen.

Waardering.

Het monument is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociale en politieke ontwikkeling, het herinnert aan personen die nauw betrokken waren bij de emancipatie van Zuid-Nederland. Het object is tevens van belang vanwege de typologie en de zeldzaamheid als werkstuk van het atelier M. van Bokhoven & Zn uit Den Bosch. Bovendien is het object van belang als onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang is als de eerste katholieke begraafplaats van Tilburg.

1 Bij beide opschriften dienen de strepen onder de letters te worden gelezen als geplaatst boven de letters. Zij dienen in de tekst op de zerk als afkorting.

Literatuur.

Zie hiervoor C. van Raak, 'Verstilde stad. De oude begraafplaatsen van Tilburg', in: Tilburg. Tijdschrift voor de geschiedenis, monumenten en cultuur, jg. 9 (1991), nr. 3, p. 61, afb. 6

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument